

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
PREVENTIVA EFECTUADA AL CARRER DE SANT PERE
MÉS ALT, núm. 72-74 (Barcelona)**

Data Intervenció: 15-22 de gener de 2004)

Codi MHCB: 011/04

**Lluís Juan González
Barcelona, maig de 2004**

Índex

1. Introducció -----	3
2. Situació geogràfica -----	4
3. Context històric i antecedents arqueològics -----	6
4. Motius i objectius de la intervenció -----	10
5. Mètode de treball -----	11
6. Descripció dels treballs realitzats -----	12
7. Repertori estratigràfic -----	15
8. Conclusions -----	21
9. Bibliografia -----	22

ANNEXES

- Planimetria
- Documentació fotogràfica

1. Introducció

La intervenció arqueològica preventiva de la qual tracta la present memòria, s'ha dut a terme arrel de la necessitat per part de l'empresa FECSA-ENDESA de realitzar una rasa que permetés la canalització i el reforç de la xarxa de baixa tensió elèctrica entre el núms. 72 i 74 del carrer de Sant Pere Més Alt de Barcelona. L'obra respòn al num. de llicència FECZF087894 i ha estat executada per l'empresa ESPELSA.

Donat que aquest indret s'inclou en una zona d'interés arqueològic i alt valor històric, es va creure oportuna la necessitat d'intervenir-hi arqueològicament, realitzant-se un Projecte (ref. 011/04) coordinat pel Museu d'Història de la Ciutat, de l'Ajuntament de Barcelona, i encarregant-se la gestió arqueològica a l'empresa ATICS, S.L. La direcció tècnica ha estat duta a terme per l'arqueòleg Lluís Juan Gonzàlez, i ha comptat amb la supervisió del Servei d'Arqueologia Urbana del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

Els treballs en qüestió han estat realitzats entre els dies 15 i 22 de Gener de 2004, ambdós inclosos.

2. Situació geogràfica

Com ja hem dit a l'apartat anterior, la intervenció arqueològica s'ha realitzat al carrer de Sant Pere Més Alt, situat dins el districte de Ciutat Vella de Barcelona. El terme municipal de la ciutat es troba conformat per la plana que delimiten pel S i pel N respectivament, els rius Llobregat i Besòs, amb els seus respectius deltes. El costat NW es troba delimitat per la serra de Collserola, pertanyent a la Serralada Litoral, i que té com punt dominant el Tibidabo, amb 512m; als seus peus trobem altres turons de menor relevància com ara el turó de la Rovira, el turó de la Peira, el del Carmel i el del Putxet, entre d'altres. Finalment, la mar Mediterrània delimita la plana pel SE.

En aquesta plana quasi completament urbanitzada avui, es destaquen unes zones clarament diferenciades:

- a) El nucli antic, actual districte de Ciutat Vella, que restà emmurallat fins a mitjans del segle XIX. Proper a la mar, està dominat en el seu costat sud pel gran promontori de Montjuïc (173 m), que s'aixeca suaument sobre el pla i cau bruscament sobre la mar, facilitant així la defensa del litoral. En aquesta zona hi podem diferenciar tres àrees:
 - un nucli central, sobre l'anomenat Mons Taber (12 m). Fou sobre aquest petit puig calcari o es va establir la primigènia ciutat romana que més tard donaria lloc a l'actual Barcelona, la *Colonia Iulia Augusta Paterna Faventia Barcino*.
 - al voltant d'aquest nucli central trobem tot un seguit de petites viles que es van formar en època medieval, dins el perímetre de les muralles aixecades al segle XIII. Aquestes viles noves són els actuals barris coneguts amb els noms de les esglésies que els centralitzen: del Pi, de Santa Anna, de Santa Maria del Mar, de la Mercè i de Sant Pere. En aquest darrer és on situaríem l'àmbit de la intervenció arqueològica que aquí ens ocupa.

- els darrers sectors del nucli antic de la ciutat, és a dir, la Rambla i el Raval, començaren a ser urbanitzats quan quedaren inclosos dins del tercer recinte fortificat, que es bastí al llarg de la segona meitat del segle XIV.
- b) Una sèrie de petits nuclis de poblament més densos, antics pobles forans creats a l'entorn de la ciutat, sense possibilitat d'aproximar-se a la Barcelona emmurallada per evidents raons estratègiques. No serà fins a darreries del segle XIX, una vegada enderrocades les muralles, que aniran essent annexionats a la ciutat; així, serà Sarrià la darrera de les vil.les incorporades a la ciutat, ja a principis del S. XX.
- c) Una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX (l'Eixample del pla Cerdà), quan caigueren les muralles medievals que impedièn el creixement urbanístic de la ciutat. L'Eixample va representar la unió entre la Barcelona vella i els municipis del Pla (que, com ja hem dit, acabarien formant part de la ciutat a partir de la fi del segle).

Tota la plana presenta un suau pendent tallat per rieres que van des de Collserola fins la Mediterrània, i és just entre dues d'aquestes rieres, sobre un petit turó, on s'alçarà el barri de Sant Pere, l'evolució històrica del qual passem a analitzar en el següent apartat.

3. Context històric i antecedents arqueològics

Context històric

Actualment, el barri de Sant Pere de Barcelona es troba delimitat pel seu costat NW per la Ronda de Sant Pere (el tracat de la qual coincideix amb el de l'antiga muralla), per l'avinguda Lluís Companys pel seu costat N, i per la Via Laietana pel seu costat S. Els límits per la seva banda sudoriental han quedat molt deformats al desaparèixer moltes de les esglésies i convents que hi havia per la zona, fruit de la pròpia dinàmica urbanística, però els podríem fixar en la línia que conformen el Mercat de Santa Caterina, l'Avinguda de Francesc Cambó i el carrer del Portal Nou.

El nucli originari del barri el situarem al voltant del monestir de Sant Pere de les Puelles, situat a escasos metres de la zona on s'ha intervingut arqueològicament. Tot i que l'edifici ha estat reformat diverses vegades fins l'actualitat, sabem per les fonts que el monestir fou fundat cap el 945 pel comte Sunyer de Barcelona (911-947) al costat del lloc on ja existia una capella dedicada a Sant Sadurní pel rei carolingi Lluís el Piatós (778-840). L'indret era conformat per un petit turó situat al NW del recimpte romà, anomenat el Cogull, i era travessat pel camí que anava cap a les poblacions agrícoles de Santa Eulàlia de Vilapicina, Sant Andreu de Palomar i Sant Martí de Provençals; és molt possible que aquest camí coincidís amb la via romana que sortia de la ciutat en direcció al riu Besós.

La comunitat de monges establertes al monestir, a més de guadir dels drets d'explotació dels territoris que l'envoltaven, també va rebre diferents favors comtals, sobretot destinats a la construcció del mateix i a les reformes que s'hi van fer al llarg dels anys. Potser un dels privilegis més notables fou el dret d'explotació del Rec Comtal, tant en l'ús per la irrigació, com per l'ús industrial; en aquest aspecte caldria destacar l'existència del Molins Comtals a l'actual plaça de les Basses de Sant Pere. El desenvolupament poblacional fou bastant ràpid, i ja en el S. XI es parla de Sant Pere com una de les vilesnoves

que havien crescut al voltant de l'antic nucli romà del Mons Taber, una vilanova amb una base econòmica agrícola i ramadera, similar a les vilanoves dels Arcs, de Sant Cugat o de Sant Pau, però diferenciada de les de Santa Maria i de la Bòria, més properes a la línia de costa i dedicades a l'activitat comercial i portuària. Aquest ràpid desenvolupament l'hem de vincular a la bonança agrícola que es va viure entre els Ss. X i XII, fenomen al qual més tard haurem d'afegir el creixement comercial dels segles posteriors.

Durant el s. XIII es contempla la possibilitat de bastir un nou cinturó de muralles que inclogui aquests nous nuclis, per tal de protegir-los i incloure'ls definitivament a l'entramat urbà. No serà fins a finals de segle (1286-1295) que el barri de Sant Pere no queda incorporat de manera definitiva dintre del recinte fortificat; d'ençà aleshores, dins d'una ciutat que veu frenada la seva expansió per l'existència de les muralles, existeix una zona amb amplis terrenys edificables que fins llavors només es dedicaven al conreu i a la ramaderia, cosa que convertirà el barri de Sant Pere en un territori de creixement natural de Barcelona. És per aquest motiu que el barri va absorbir bona part dels nou vinguts a la ciutat a partir del S. XIII i va mantenir sempre la seva població inclús en períodes de crisi demogràfica.

L'organització gremial desenvolupada principalment entre els Ss. XIV i XVIII va deixar la seva empremta en la fisonomia de Sant Pere, més si tenim en compte l'existència dins del barri d'estructures industrials importants, com ara el Rec i el Molins Comtals. La presència del Rec travessant el barri, va significar l'establiment de molts artesans del tèxtil, en un principi de la llana, i sobretot del cotó a partir dels Ss. XVI i XVII; serà la indústria cotonera la que permetrà un augment considerable de la producció i de la mà d'obra utilitzada, produint-se a la vegada un important creixement poblacional que accentuarà l'ancestral problema de la manca d'espai constructiu del barri, tant per a vivendes com per a indústries. La contínua pressió demogràfica propiciarà la urbanització del que avui coneixem com el Raval, procés que s'accelerará quan, degut als avenços tècnics, les indústries necessitin més espai del que disposaven als antics

tallers gremials del barri de Sant Pere. És per això que a partir del S. XVIII la indústria tèxtil moderna passarà a ubicar-se al Raval, que pren el relleu a Sant Pere, on hi quedaran els antics tallers tradicionals; aquests establiments es van anar desmantellant al llarg del S. XIX, traslladant-se molts d'ells a l'Eixample recentment creat després de l'enderrocament de les muralles, però moltes de les indústries van mantenir-hi els seus magatzems, fenomen que s'ha mantingut fins els nostres dies i que podem constatar amb la presència d'un gran nombre d'empreses tèxtils de venda a l'engròs.

En els seus moments primigenis, el barri de Sant Pere es caracteritza per la presència dominant del monestir de Sant Pere de les Puelles, al qual es va afegir al poc temps l'església de Sant Cugat. Amb el pas dels segles es van configurant altres fundacions religioses com ara el convent de Santa Caterina, el de Jonqueres el de Sant Agustí i el de Sant Joan; aquests complexos permetien l'organització i la delimitació del barri, però les diferents desamortitzacions i les reformes fetes després de la guerra de Successió, com ara el desmantellament del convent de Sant Agustí i la desaparició del cementiri de la plaça de Sant Pere, van canviar radicalment la zona. El canvi més rellevant, no només per Sant Pere, sinó també pel districte de Ciutat Vella en general, fou l'obertura de vies de comunicació dins de l'antic entramat urbà, com ara el carrer de la Princesa i, sobretot, la Via Laietana (1908-1958), que va connectar el port amb la nova ciutat que creixia amb l'Eixample. Fruit de la reforma, van desaparèixer nombrosos carrers i illes de cases, a més de diferents edificis significatius de la ciutat com ara el palau del marquès de Setmenat o la capella de Sant Cristòfol; altres immobles es van poder traslladar, com ara la casa Padellàs o la seu del Gremi dels Corders, mentre que alguns van tenir més sort i s'han mantingut en l'emplaçament original, com la seu del Gremi dels Vel.lers.

La zona on s'ha realitzat el control arqueològic es situa, com ja hem dit, a pocs metres del monestir de Sant Pere i de la plaça del mateix nom, on havia existit el cementiri de la parròquia fins el S. XVIII. Com a antecedents de

treballs arqueològics en les seves proximitats, trobem les excavacions fetes per Serra Rafols (SERRA RAFOLS, 1963) al núm. 57 del carrer de Trafalgar, que li va permetre documentar un dels baluards de la muralla del S. XVII. Altres treballs més recents a destacar són els realitzats per J. Piera a la plaça de Sant Cugat (PIERA, 1999), i els sondejos duts a terme per J. Sales al num. 2 del carrer Sant Pere Mitjà i al núm. 2b del carrer Verdaguer i Callís (SALES, 2000); també s'han dut a terme controls arqueològics als núms. 54 i 56 del carrer Sant Pere Mitjà (SIMON VILARDAGA, 2001) i al carrer del Pou de la Figuera (MATAS; SUAU, 2002).

4. Motius i objectius de la intervenció

Tal i com ja hem indicat en els apartats anteriors, els treballs arqueològics duts a terme han estat propiciats per la necessitat de l'empresa FECSA-ENDESA de realitzar una rasa que permetés la instal·lació d'un cablejat de reforç per la xarxa elèctrica de baixa tensió. El fet de que la zona afectada estigui situada en un indret d'interès arqueològic i alt valor històric, com hem vingut explicant en l'apartat 3, ha donat peu a que es considerés la presència d'un control arqueològic preventiu en vistes a la possible aparició de restes i d'estructures, seguint el procediment establert per la llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, i el Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Podem resumir l'interès històric i arqueològic del carrer de Sant Pere Més Alt en diferents aspectes. Per una banda, dit carrer forma part de l'anomenat barri de Sant Pere, una zona urbanitzada, al menys, des de períodes altmedievals (S. XI). Per altra banda, l'indret es troba molt aprop de l'antiga línia de muralla medieval i la seva respectiva ronda. I, finalment, trobem a escasos metres de la zona afectada, l'església de l'antic monestir de Sant Pere de les Puelles, nucli originari del barri i un dels establiments religiosos més antics de la ciutat.

Tots aquests motius creiem que justifiquen per sí sols la importància de dur a terme els citats treballs arqueològics a la zona per tal de localitzar i documentar les possibles restes patrimonials que poguessin veure's afectades per l'actuació urbanística, procurant obtenir la màxima informació de l'àrea i així complementar els estudis realitzats fins el moment.

5. Mètode de treball

Tal i com el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona especifica, en aquesta intervenció arqueològica s'ha utilitzat el mètode de registre ideat per E. C. Harris i A. Carandini.

Es tracta d'una metodologia sistemàtica que consisteix a registrar objectivament els estrats que s'exhumen, amb l'objectiu d'entendre'n la formació, delimitació, estructuració i ordre de deposició. Per a fer-ho, es numera els estrats sota el nom d'"unitat estratigràfica" (UE), que els individualitza els uns dels altres. Cada UE es registra en una fitxa on s'indiquen les dades que permeten la seva correcta identificació i descripció (ubicació en el jaciment, característiques físiques, situació en les plantes i seccions i posició física respecte a la resta d'UE del jaciment amb les quals es relaciona).

Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic: planimetria d'una banda i fotografia de l'altra. La planimetria es concreta en plantes i seccions, les quals ens donen, respectivament, una visió diacrònica i una de sincrònica de les troballes realitzades. Pel que fa al material fotogràfic, és imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats.

6. Descripció dels treballs realitzats

El dia 15 de gener de 2004 s'inicien els treballs per tal de dur a terme el reforç de la xarxa elèctrica de baixa tensió situada entre els núms. 72 i 74 del carrer de Sant Pere Més Alt de Barcelona¹. Seguint el projecte d'obra presentat al Museu d'Història de la Ciutat, es va procedir a l'obertura d'una rasa de 22 metres de llarg per 60 d'amplada i 0'70 de fondària, orientada en direcció NE-SW, i paral·lela a la línia de façana E del carrer, de la qual queda separada 1 metre. L'extrem SW de la rasa, presenta un apèndix perpendicular d'1 metre per tal de connectar amb la porta d'entrada del núm.72, mentre que l'extrem NE presenta també un apèndix de 2 metres, en direcció W, és a dir, travessant el carrer, l'execució del qual es va fer amb urgència, en dos trams, per tal de no interrompre el transit de vehicles, que en aquesta zona és molt fluid per la presència de magatzems tèxtils. Degut a l'escassa longitud dels dits apèndixs, hem considerat tota la rasa com quelcom unitari (rasa 100) i així evitar distincions innecessàries. Pel que fa a les unitats estratigràfiques, s'ha optat per numerar-les correlativament des del núm. 101.

La rasa es va anar obrint de manera ininterrompuda, tret de l'apèndix de l'extrem NE, el qual, com ja hem dit, es va fer en dos trams per no interrompre el trànsit. Durant tota la obra es va fer servir el mateix procediment consistent en aixecar el paviment de lloses de formigó i la seva preparació mitjançant martell compressor², per després procedir al buidatge manual de la rasa mitjançant pic i pala³, i arribar així a la profunditat desitjada per a la col·locació dels serveis, que era de 0,70 metres.

El primer nivell documentat (UE. 101) ha estat el paviment del carrer, format per lloses de formigó de 43x30x8cm, a més de la seva preparació (UE. 102), també en formigó i varilles de ferro entrelaçades, la potència de la qual oscil·lava entre els 33 i els 35cm. Per sota d'aquest paviment, es va

¹ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografies 1 i 2

² Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografia 3

³ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografia 4

documentar un nou estrat format per sauló marró fosc, barrejat amb material constructiu (UE. 103) i amb una potència d'uns 20cm, que sol ser el sediment utilitzat habitualment per al farciment de les rases realitzades per la instal·lació de serveis. A més dels diferents serveis anteriors que travessen la rasa, tant transversalment com longitudinalment, s'ha pogut documentar com el dit estrat cobria diferents estructures de difícil datació cronològica, degut a la manca total de material arqueològic.

D'aquesta manera, paral·lel a la façana de l'actual núm. 72 del carrer de Sant Pere Més Alt, es va poder constatar l'existència d'un mur realitzat en morter blanc i pedra (UE. 104), presumiblement pertanyent a l'antiga línia de façana del carrer⁴; aquest mur travessa l'apèndix SW, i la seva documentació ha estat molt difícil per la presència de fins a tres canonades de diferents serveis que s'hi recolzaven, algunes d'elles encara en ús, i l'existència d'un cablejat d'alta tensió pràcticament en contacte.

Igualment s'han documentat les restes d'un mur realitzat amb maons i morter groguenc (UE. 105), orientat en direcció N-S i tallat pel cablejat d'alta tensió ja citat, que era visible en una superfície de 108x30cm⁵. A l'igual que passava amb la UE. 104, la manca de material arqueològic impedeix donar-li una cronologia exacta, tot i que per tipologia constructiva sembla ser una obra contemporània pertanyent a una claveguera o un dipòsit en desús.

Finalment, la darrera de les estructures documentades i cobertes per la UE.103 ha estat una claveguera (UE. 111) formada per dos murets (UE. 109 i 110), un tub ceràmic de conducció (UE. 108) i una capa de morter que cobreix l'estructura (UE. 107)⁶. L'obra està realitzada amb morter blanc i maons, tret de la canalització, on es va utilitzar un tub de ceràmica vidriada marró. Dita claveguera travessa la rasa en direcció N-S i avança cap a la façana del núm. 72 i, tal i com ja hem dit al descriure les estructures anteriors, la seva assignació cronològica és difícil, degut a la inexistència de material arqueològic

⁴ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografia 5

⁵ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografia 6

⁶ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografia 7

que ho permeti; tot i així, altra vegada hem de dir que, observant la tipologia constructiva, sembla una obra contemporània. A escassos centímetres d'aquesta claveguera també es va poder observar l'existència d'un desgüàs del carrer de datació contemporània⁷ inutilitzat pels diferents serveis instal·lats. Totes aquestes estructures descrites semblen retallar un estrat format per argil·les vermelles molt plàstiques (UE. 106) i netes de qualsevol mena de material, la potència de les quals no ha estat possible determinar perquè representen el límit de la cota màxima que es necessitava rebaixar, que com ja hem dit era de 0,70m.

Un cop documentades mitjançant dibuix i fotografia les estructures, i observant-se que no es veien afectades pels treballs que s'havien de dur a terme, es va procedir a l'estesa del cablejat elèctric, i al cobriment de la rasa. Per tal que les estructures no quedessin malmeses pels materials emprats per a cobrir la rasa, es va decidir protegir-los amb unes planxes de PVC sobre les quals es van col·locar unes planxes de ferro⁸. Fet això, es va començar a cobrir la rasa amb capes alternatives de sauló i formigó en tota la seva longitud⁹, donant-se per finalitzats els treballs a que es refereix la present memòria el 22 de gener de 2004.

⁷ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografia 8

⁸ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografies 10-14

⁹ Vegeu Annexes, "Documentació fotogràfica", fotografies, 15-19

7. Fitxes d'unitats estratigràfiques

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 101
Sector: Rasa 100		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Paviment actual del carrer .			
DESCRIPCIÓ :	Estrat superficial format per lloses de formigó amb unes mesures de 43x30x8cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	102	Es cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 102
Sector: Rasa 100		Fase:	Cronologia: Segle XX	
DEFINICIÓ :	Preparació del paviment de lloses.			
DESCRIPCIÓ :	Capa de formigó amb una potència que oscil·la entre els 30 i els 35cm. Presenta un enreixat de varilles metàl·liques.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	103	Es cobert per	101
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 103
Sector: Rasa 100		Fase:	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ :	Farciment de les rases per la instal.lació de serveis moderns			
DESCRIPCIÓ :	Estrat de sauló marró fosc, barrejat amb material constructiu i alguna capa d'argil.la. Presenta una potència d'uns 20cm.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	104,105, 106, 107, 108, 109, 110, 111	Es cobert per	102
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 104
Sector: Rasa 100		Fase:	Cronologia: Indeterminada	
DEFINICIÓ :	Possible antic mur de façana .			
DESCRIPCIÓ :	Mur de morter blanc i pedra, orientat en direcció NE-SW, i paral.lel a l'actual façana del núm. 72.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	103
	Talla a	106	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica			UE : 105	
Sector: Rasa 100		Fase:		Cronologia: Ss. XIX- XX
DEFINICIÓ :	Mur de maons amb morter groguenc.			
DESCRIPCIÓ :	Mur de maons i morter groc, de 108x30cm, possible resta d'un dipòsit o una claveguera.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	103
	Talla a	106	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica			UE : 106	
Sector: Rasa 100		Fase:		Cronologia: Indeterminada
DEFINICIÓ :	Estrat d'argil.les vermelles.			
DESCRIPCIÓ :	Estrat d'argil.les vermelles, molt plàstiques, tallat per les diferents estructures documentades. No presenta material de cap mena i la seva potència és indeterminada.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	103
	Talla a		Tallat per	104, 105, 107, 108, 109, 110, 111
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 107
Sector: Rasa 100		Fase:	Cronologia: Ss. XIX-XX	
DEFINICIÖ :	Cobertura de claveguera.			
DESCRIPCIÖ :	Capa de morter blanc i maons de 90x32cm, que serveix de cobertura per la claveguera UE. 111.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a	108, 109, 110	Es cobert per	103
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 108
Sector: Rasa 100		Fase:	Cronologia: Ss. XIX-XX	
DEFINICIÖ :	Canalització de la claveguera UE. 111.			
DESCRIPCIÖ :	Tub de ceràmica vidriada marró, de 13x20cm, que serveix de canalització a la claveguera.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	107
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a	109, 110	Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 109
Sector: Rasa 100		Fase:		Cronologia: Ss. XIX- XX
DEFINICIÖ :	Muret NE de la claveguera UE. 111.			
DESCRIPCIÖ :	Mur de maó i morter blanc, de 17x25cm, que serveix de recolzament per a la canalització ceràmica de la claveguera.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	103, 107
	Talla a	106	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	108
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 110
Sector: Rasa 100		Fase:		Cronologia: Ss. XIX-XX
DEFINICIÖ :	Muret SW de la claveguera UE. 111.			
DESCRIPCIÖ :	Muret de maó i morter blanc, de 20x25cm, que serveix de recolzament per a la canalització ceràmica de la claveguera.			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	103, 107
	Talla a	106	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	108
	S'entrega a		Se li entrega	

Fitxa d'unitat estratigràfica				UE : 111
Sector: Rasa 100		Fase:	Cronologia: Ss. XIX-XX	
DEFINICIÓ :	Claveguera.			
DESCRIPCIÓ :	Claveguera formada per les UE 107, 108, 109, 110			
MATERIAL DIRECTOR :				
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	
	Rebleix a		Es reblert per	
	Cobreix a		Es cobert per	103
	Talla a	106	Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

8. Conclusions

El resultat de la intervenció al carrer de Sant Pere Més Alt núm. 72-74, amb codi de referència 011/04, constata la inexistència de restes arqueològiques rellevants a la zona afectada, podent-se parlar de resultats negatius.

Tant sols podem considerar com a restes dignes d'interès arqueològic l'estructura de claveguera que conforma la UE. 111, les restes de mur que hem definit com a UE. 105, i el possible mur de façana que hem denominat UE. 104 i que només hem pogut documentar fotogràficament pels motius ja esmentats. A l'escassa importància de dites estructures, cal afegir l'evidència que tampoc s'ha exhumat cap fragment de material de tipus arqueològic, com ara ceràmica, que permeti una datació concreta.

L'estratigrafia que s'ha pogut documentar ha consistit en una seqüència contemporània formada per una capa de lloses que conformen el paviment del carrer, cobrint una capa de preparació de formigó. Per sota d'aquesta capa de formigó ha aparegut sauló barrejat amb argiles i material constructiu, que cobria serveis moderns (aigua, gas, electricitat). Podem dir que es tracta, doncs, d'una zona molt afectada per intervencions recents anteriors i destinades a la instal·lació d'aquests serveis subterranis.

L'escassa profunditat de la rasa realitzada (amb un màxim de 70cm.) ha impedit documentar la cota inferior de la UE. 106, per la qual cosa no es pot descartar que hi hagi restes arqueològiques a cotes inferiors.

9. Bibliografia

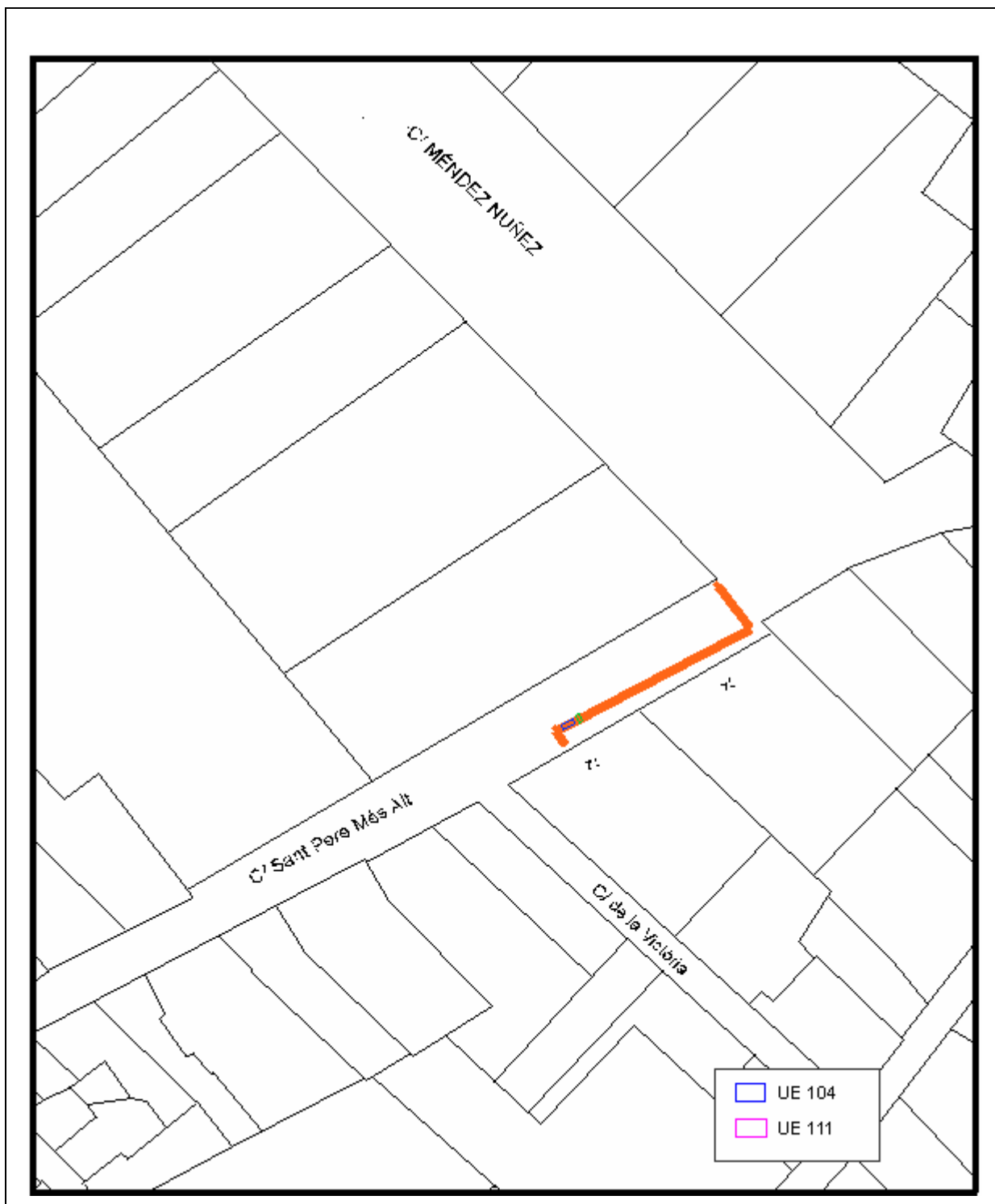
- AA. VV. (2002): *Barcelona. Guia de la Ciutat*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. *Urbanisme de Barcelona*. <http://www.bcn.es/urbanisme/>
- AMADES, Joan. (1984): *Històries i llegendes de Barcelona. Passejada pels carrers de la ciutat vella*. Volum II. Editat per Fabre, Jaume, i Huertas Claveria, J. M. Edicions 62. Barcelona.
- CARANDINI, Andrea. (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Crítica. Barcelona.
- GUÀRDIA, Manuel, i GARCIA ESPUCHE, Albert (1992): “Consolidació d’una estructura urbana; 1300-1516”. A: *Història de Barcelona*. Volum 3: *La ciutat consolidada (segles XIV i XV)*. Dirigida per Sobrequés i Callicó, Jaume. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- HARRIS, Edward C. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Crítica. Barcelona.
- PLADEVALL, A. (1982): “Barcelona i el Barcelonès”. A: *Gran geografia comarcal de Catalunya*. Volum 8: *El Barcelonès i el Baix Llobregat*. Obra dirigida per Carreras i Martí, Joan. Volum dirigit per Cahner, Max. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. Pàg.11-14.
- SANZ PARERA, Miquel. (1988): *El Pla de Barcelona. Constitució i característiques físiques*. Amelia Romero, editora. Sant Cugat del Vallès.

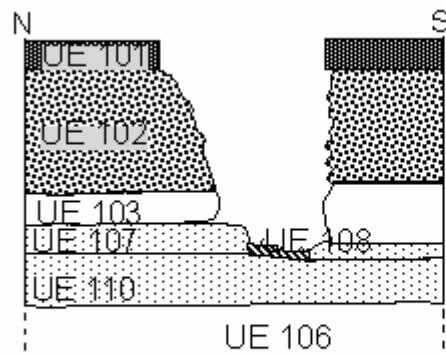
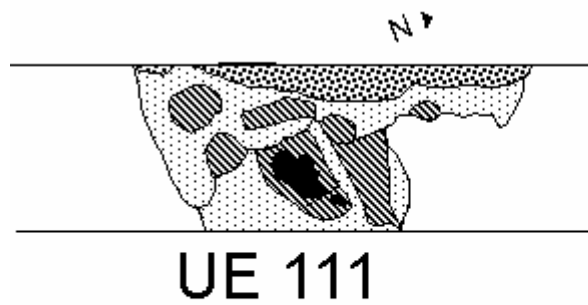
ANNEXES

- **Planimetria**
- **Documentació fotogràfica**

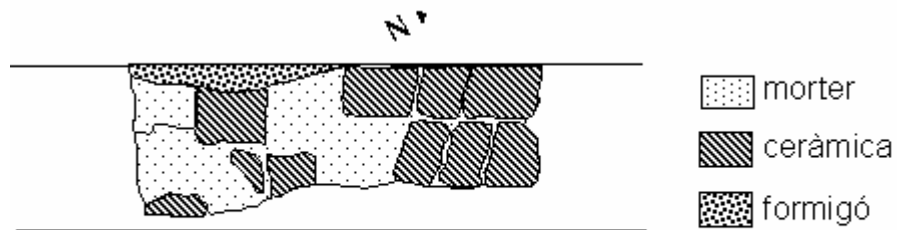
Planimetria

Àtics,S.L. Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Escala: 1/500	Nom del Plànol: Situació cata 100 (en vermell)	Data: Gener 2004	
					Codi: 011/04	Plànol núm. : 1

Àtics, S.L. Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Escala: 1/20	Nom del Plànol: Plànol i secció U.E. 111	Data: Gener-2004	
					Codi: 011/04	Plànol núm. : 3

UE 104

Àtics, S.L. Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Escala: 1/20	Nom del Plànol: Cata 1.Plànol UE 104	Data: Generl-2004	
					Codi: 011/04	Plànol núm. : 3

Documentació fotogràfica

Fotografia núm.1: Carrer de Sant Pere Més Alt 72-74, abans dels inicis dels treballs, vista SW.

Fotografia núm. 2: Carrer de Sant Pere Més Alt 72-74, abans dels inicis dels treballs, vista NE.

Fotografia núm. 3: Obertura de la rasa mitjançant martell pneumàtic.

Fotografia núm. 4: Extracció manual del sediment mitjançant pic i pala.

Fotografia núm. 5: UE 103, vista SW.

Fotografia núm. 6: UE 104, vista E.

Fotografia núm. 7: UE 111, vista E.

Fotografia núm. 8: Desgüaç contemporani inutilitzat per la pavimentació actual.

Fotografia núm. 9: Vista SW de la rasa, un cop finalitzada.

Fotografia núm. 10: Vista NE de la rasa, un cop finalitzada.

Fotografia núm. 11: Protecció de les estructures mitjançant plaques de PVC.

Fotografia núm. 12: Idem.

Fotografia núm. 13: Idem.

Fotografia núm. 14: Protecció de les estructures mitjançant planxes de ferro.

Fotografia núm. 15: Idem.

Fotografia núm. 16: Idem.

Fotografia núm. 17: Colmatació de la rasa amb sauló.

Fotografia núm. 18: Colmatació de la rasa amb sauló.

Fotografia núm. 19: Colmatació de la rasa amb formigó.

Fotografia núm. 20: Colmatació de la rasa amb formigó.

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 1	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	----------------------	---------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 2	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	----------------------	---------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 3</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	-------------------------------	-----------------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 4</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	-------------------------------	-----------------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 5</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	-------------------------------	-----------------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 6	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	----------------------	---------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 7	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	----------------------	---------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 8</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	-------------------------------	-----------------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 9</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	-------------------------------	-----------------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 10</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	----------------------------	-----------------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 11</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	--------------------------------	-----------------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 12	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	-----------------------	---------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 13</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	--------------------------------	-----------------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 14	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	-----------------------	---------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 15	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	-----------------------	---------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 16	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	-----------------------	---------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 17</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	----------------------------	-----------------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 18</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	--------------------------------	-----------------------------

<p><i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric</p>	<p>Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74</p>	<p>Arqueòleg: Lluís Juan González</p>	<p>Foto número: 19</p>	<p>Data: gener 2004</p>
---	---	---	----------------------------	-----------------------------

<i>Àtics, S.L.</i> Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric	Projecte: Intervenció Arqueològica al carrer St. Pere més Alt, 72-74	Arqueòleg: Lluís Juan González	Foto número: 20	Data: gener 2004
--	--	--------------------------------------	-----------------------	---------------------